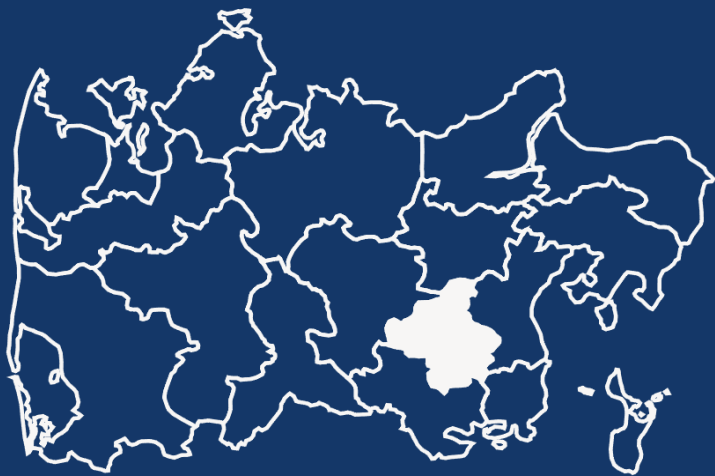

Erhvervsudvikling i Skanderborg Kommune

Tendenser, specialisering og vækst

Marts 2025

Indhold

1. Forord og sammenfatning	3
2. Beskæftigelse og specialisering	7
3. Virksomhedsbestand	12
4. Iværksætteri	18
5. Vækstvirksomheder og eksport	28
6. Udvalgte initiativer	32

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

1

Forord og sammenfatning

Forord

Velkommen til den sjette udgave af Kommunerapporten om erhvervsudviklingen i Midtjylland. Rapporten giver et opdateret indblik i erhvervslivet i de 19 midtjyske kommuner og belyser de muligheder og udfordringer, der præger udviklingen.

Erhvervshus Midtjylland hjælper erhvervslivet med at skabe vækst og udvikling. For at kunne gøre dette bedst muligt er det vigtigt, at vi har en opdateret viden om de områder, som har betydning for virksomhedernes udvikling. Kommunerapporterne spiller en vigtig rolle i dette arbejde, da den giver os relevant data, som kan danne grundlag for fremtidige indsatser, der kan understøtte erhvervslivet både lokalt og regionalt.

Som tidligere vil årets kommunerapport indeholde kommenteret erhvervsstatistik. I år adskiller rapporten sig dog ved at indeholde nye indikatorer på iværksætteri - et højaktuelt emne. Der er fokus på de brancher med flest iværksættere, iværksætternes uddannelsesniveau samt andelen af kvindelige iværksættere, hvilket kan være med til at danne grundlag for endnu mere målrettede og tilpassede erhvervsfremmetiltag, som bedre imødekommer de konkrete behov.

Vi sætter stor pris på kommunernes bidrag til rapporten. Deres input er afgørende for at skabe et solidt fundament for videndeling og inspiration på tværs af kommuner. Dette samarbejde kan danne grobund for nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber, der styrker det lokale erhvervsliv og udnytter regionens mange potentialer.

Et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og Erhvervshus Midtjylland er afgørende for en effektiv erhvervsfremmeindsats. Kommunerapporten skal fungere som et redskab til at fremme denne indsats og skabe et fælles overblik over regionale og tværkommunale

potentialer samt de mest presserende udfordringer.

I rapporten sammenlignes kommunernes udvikling med Region Midtjylland, resten af landet og en række sammenligningskommuner.

Sammenligningskommunerne er Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Odder Kommune, Ikast-Brande Kommune og Hedensted Kommune.

Vi håber, at rapporten vil inspirere og bidrage til en fortsat stærk erhvervsudvikling i hele Midtjylland.

God læselyst!

Ib Lauritsen

Bestyrelsesformand, Erhvervshus Midtjylland

Helle Berthold Rosenberg

Direktør, Erhvervshus Midtjylland

Sammenfatning – erhvervspræstationer

Tabellen til højre sammenfatter Skanderborg Kommunes erhvervspræstationer i 2023 på en række nøgleområder. I tabellen er Skanderborg Kommune sammenlignet med hele Region Midtjylland og med andre kommuner i Danmark af samme type som Skanderborg Kommune (angivet ved et trafiklys).

Tabellen viser øverst, at Skanderborg Kommune i perioden 2018-23 har oplevet en betydelig jobvækst. Analysen i rapporten viser, at der specielt efter 2020 har været en stærk jobudvikling i kommunen.

Der er mange faktorer, der bidrager til den positive jobudvikling. Både iværksætter-raten og overlevelseshraten blandt nye virksomheder er højere end i regionen samlet. Samtidig har Skanderborg Kommune relativt mange vækstvirksomheder, selv om andelen af vækstvirksomheder dog er faldet de seneste år.

Herudover har jobvæksten været stærk i de lidt større virksomheder, der har særlig stor betydning for udviklingen i den samlede beskæftigelse.

På eksportsiden har kommunen en relativt høj andel eksportvirksomheder, lige som eksportens andel af den samlede omsætning har været svagt stigende blandt de eksporterende Skanderborg-virksomheder.

	Skanderborg Kommune	Region Midtjylland	Sammenligning med andre oplandskommuner
 Jobvækst i den private sektor 2018-23	10,8 pct.	8,5 pct.	
 Andel iværksættervirksomheder	4,0	3,8	
 Treårig overlevelseshrate for nye virksomheder	60,4 pct.	57,3 pct.	
 Andel vækstvirksomheder	12,9 pct.	12,4 pct.	
 Andel eksportvirksomheder	20,9 pct.	20,4 pct.	
 Jobvækst i store virksomheder 2018-23	17,7 pct.	14,3 pct.	

Svageste tredjedel blandt oplandskommuner i Danmark

Midterste tredjedel blandt oplandskommuner i Danmark

Bedste tredjedel blandt oplandskommuner i Danmark

Sammenfatning – erhvervsstruktur

Oversigten til højre giver et samlet billede af Skanderborg Kommunes profil som erhvervskommune.

De største brancher i kommunen målt på antal jobs er elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri, engroshandel og detailhandel. De tre brancher står til sammen for ca. 7.000 årsværk.

Det mest specialiserede erhverv er elektronik-, maskin- og transportmidler, der fylder mere end tre gange så meget som i en gennemsnitskommune. Også engroshandel og metalindustri fylder relativt meget i Skanderborg Kommune.

Herudover viser rapporten, at virksomhedsstrukturen svarer til det midtjyske gennemsnit med godt en tredjedel af de private beskæftigede ansat i større virksomheder med over 50 ansatte.

Analysen giver også en profil af kommunens iværksættere. Den viser bl.a., at en ud af fire iværksættere i Skanderborg Kommune er kvinder, og at andelen af kvindelige iværksættere i kommunen er højst blandt personer med en videregående uddannelse.

De tre største brancher

1. Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri:	2.842 årsværk
2. Engroshandel:	2.230 årsværk
3. Detailhandel:	1.933 årsværk

Andel kvindelige iværksættere

Skanderborg Kommune:	24,8 pct.
Region Midtjylland:	25,3 pct.

Top 3 specialiserede brancher

1. Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri:	3,1
2. Metalindustri:	1,5
3. Engroshandel:	1,4

Andel beskæftigede i store og små virksomheder

Skanderborg Kommune	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	32 pct.
Store virksomheder (50+):	37 pct.
Region Midtjylland	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	30 pct.
Store virksomheder (50+):	39 pct.

Note: En specialisering på 1,0 svarer til, at en branche/klynge udgør en andel af den private beskæftigelse, der svarer til landsgennemsnittet.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

2

Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit giver et overblik over den private jobskabelse i Skanderborg Kommune og kortlægger kommunens erhvervs-profil.

På næste side vises den årlige udvikling i den private beskæftigelse i perioden 2018-23 samt den kvartalsvise udvikling i 2024 for private lønmodtagere.

De efterfølgende sider går i dybden med kommunens erhvervsstruktur. Først vises, hvordan de private jobs er fordelt på brancher, og hvad jobudviklingen har været på brancheniveau. Derefter viser afsnittet, hvordan beskæftigelsen er fordelt på større og mindre virksomheder.

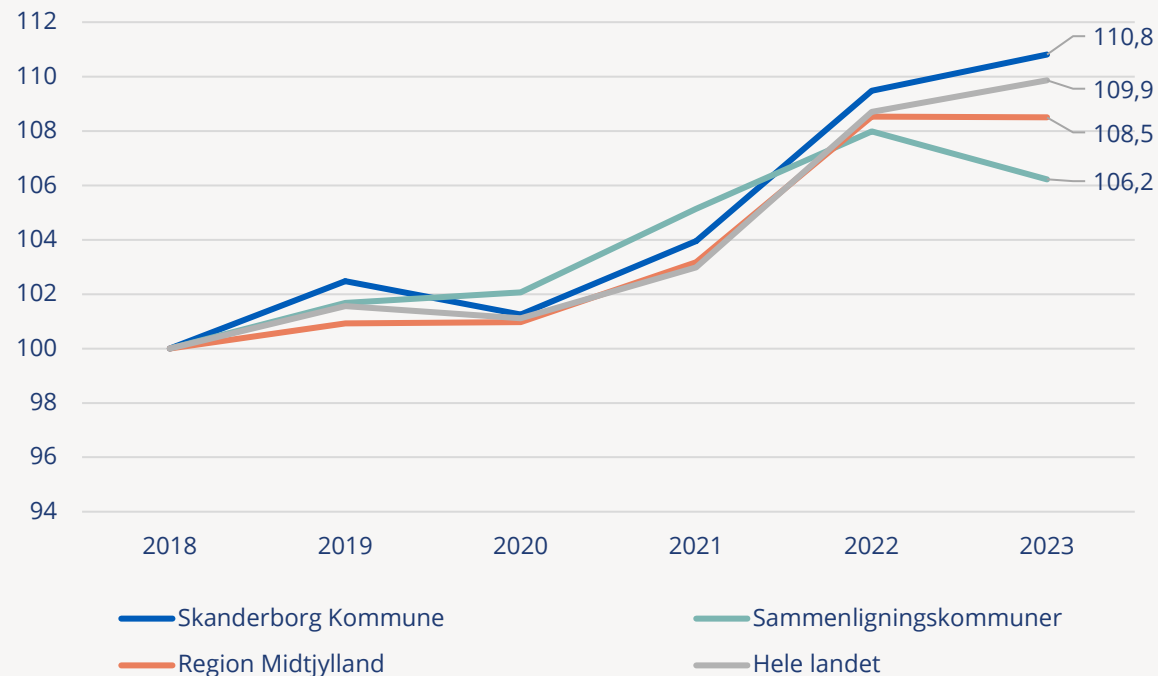
Stor vækst i den private beskæftigelse frem til 2023

Udviklingen i den private beskæftigelse er en god sammenfattende indikator for erhvervspræstationerne på lokalt niveau. Figur 2.1 sammenholder udviklingen i antallet af private fuldtids-beskæftigede i Skanderborg Kommune med udviklingen i sammenligningskommunerne, hele Region Midtjylland og hele landet.

Det fremgår, at Skanderborg Kommune over hele perioden har haft en stærkere jobskabelse end regionen samlet, og at udviklingen har været særlig stærk efter 2020.

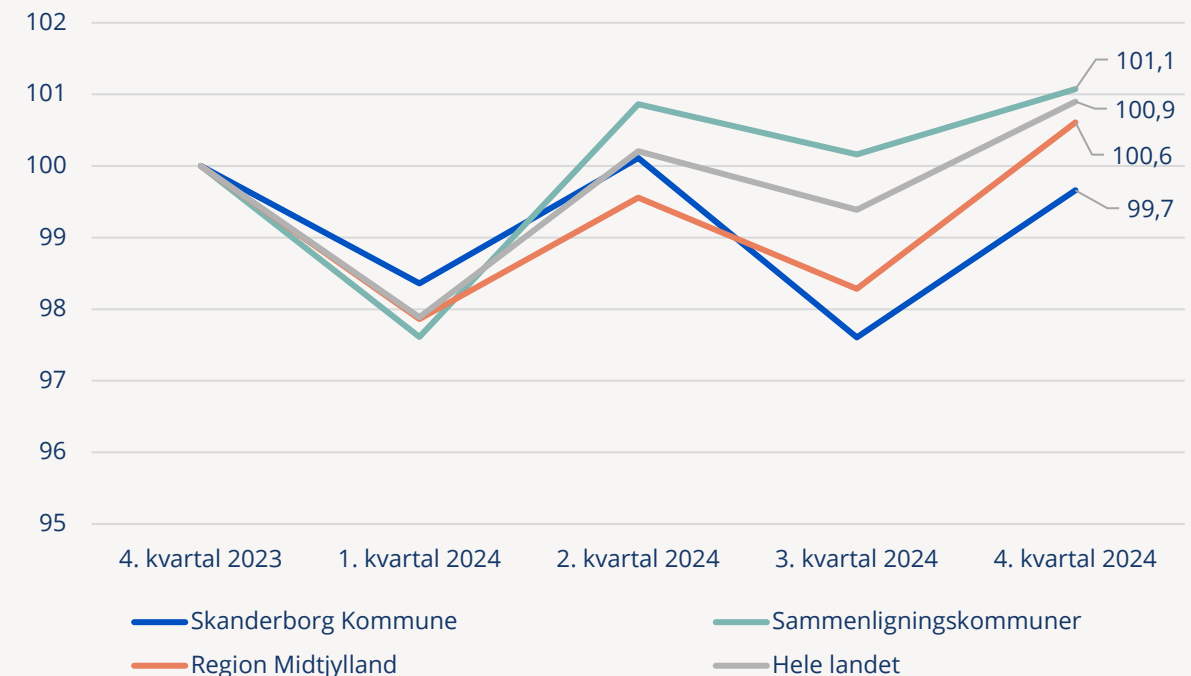
Figur 2.2 fokuserer på den kvartalsvise udvikling i beskæftigelsen det seneste år – belyst gennem antallet af privatansatte lønmodtagere. Det ser ud til, at jobudviklingen i 2024 stagnerede i kommunen, og at sammenligningskommunerne og regionen samlet har indhentet noget af efterslæbet.

Figur 2.1. Indeks for udvikling i privat fuldtidsbeskæftigelse (2018=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Figur 2.2. Indeks for udvikling i privatansatte lønmodtagere, 2024 (4. kv. 2023=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af jobindsats.dk. Beskæftigelsen i den private sektor er opgjort ved den samlede fuldtidsbeskæftigelse fratrukket branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

Handel samt elektronik- og maskinindustri er de største erhverv i Skanderborg Kommune

Tabel 2.1 giver et overblik over den private beskæftigelse og udviklingen heri i Skanderborg Kommune fordelt på brancher. Tabellen viser også de enkelte branchers erhvervsmæssige specialisering i Skanderborg Kommune i 2023. Den største branche i kommunen målt på beskæftigelse er elektronik- og maskinindustrien, der tæller store virksomheder som Kamstrup og AVK. Handel, bygge og anlæg samt rådgivning er også store brancher, der alle har oplevet vækst i perioden 2018-23. Transport er den branche, der har oplevet størst tilbagegang. Der ses også en stor vækst inden for operationel service (bl.a. vagttjenester, vikarer og rengøring).

Tabel 2.1. Antal private jobs, jobvækst 2018-23 samt erhvervsmæssig specialisering, fordelt på brancher

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2018-23 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2018-23 (pct.)	Specialisering, 2023
	2018	2023			
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	2.569	2.842	11%	10%	3,1
Engroshandel	2.083	2.230	7%	5%	1,4
Detailhandel	1.514	1.933	28%	3%	1,1
Bygge & anlæg	1.238	1.371	11%	14%	0,8
Rådgivning og forskning	1.077	1.174	9%	22%	0,9
Transport	1.035	825	-20%	10%	0,8
Tele, IT og information	603	776	29%	24%	0,9
Operationel service	495	732	48%	7%	0,7
Kemisk industri, medicinalindustri samt plast-, glas- og betonindustri	630	691	10%	16%	1,0
Fødevarerindustri	435	593	37%	7%	1,2
Primære erhverv	518	570	10%	-3%	1,0
Metalindustri	513	544	6%	-2%	1,5
Sundhedsvæsen	387	478	24%	24%	1,0
Hoteller og restauranter	407	461	13%	12%	0,6
Tekstil, træ- og møbelindustri	484	456	-6%	6%	0,9
Undervisning	398	449	13%	7%	1,1
Erhvervsservice	349	418	20%	8%	1,3
Ejendomshandel	352	344	-2%	3%	0,8
Andre serviceydelser	304	305	0%	7%	0,6
Finansiering og forsikring	249	209	-16%	8%	0,3
Velfærdsinstitutioner	176	163	-7%	12%	0,4
Kultur og fritid	143	153	8%	16%	0,5
Råstof og energi, mv.	130	126	-3%	24%	0,6
Forlag, tv og radio	90	80	-11%	13%	0,3
Alle brancher	16.176	17.925	11%	10%	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ.

Stærk industriel specialisering i Skanderborg Kommune

Figuren til højre giver en grafisk illustration af Skanderborg Kommunes erhvervsmæssige specialisering og udvikling. Den fokuserer på de brancher, der fylder mest beskæftigelsesmæssigt i kommunen, jf. tabel 2.1 på forrige side.

Det fremgår, at kommunen har en meget stærk specialisering inden for elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri, der fylder mere end tre gange så meget som i en gennemsnitskommune. Skanderborg Kommune har også en betydelig specialisering inden for metalindustri, fødevareindustri og engroshandel.

Størst vækst ses inden for detail, men et stort antal brancher har bidraget til jobskabelsen.

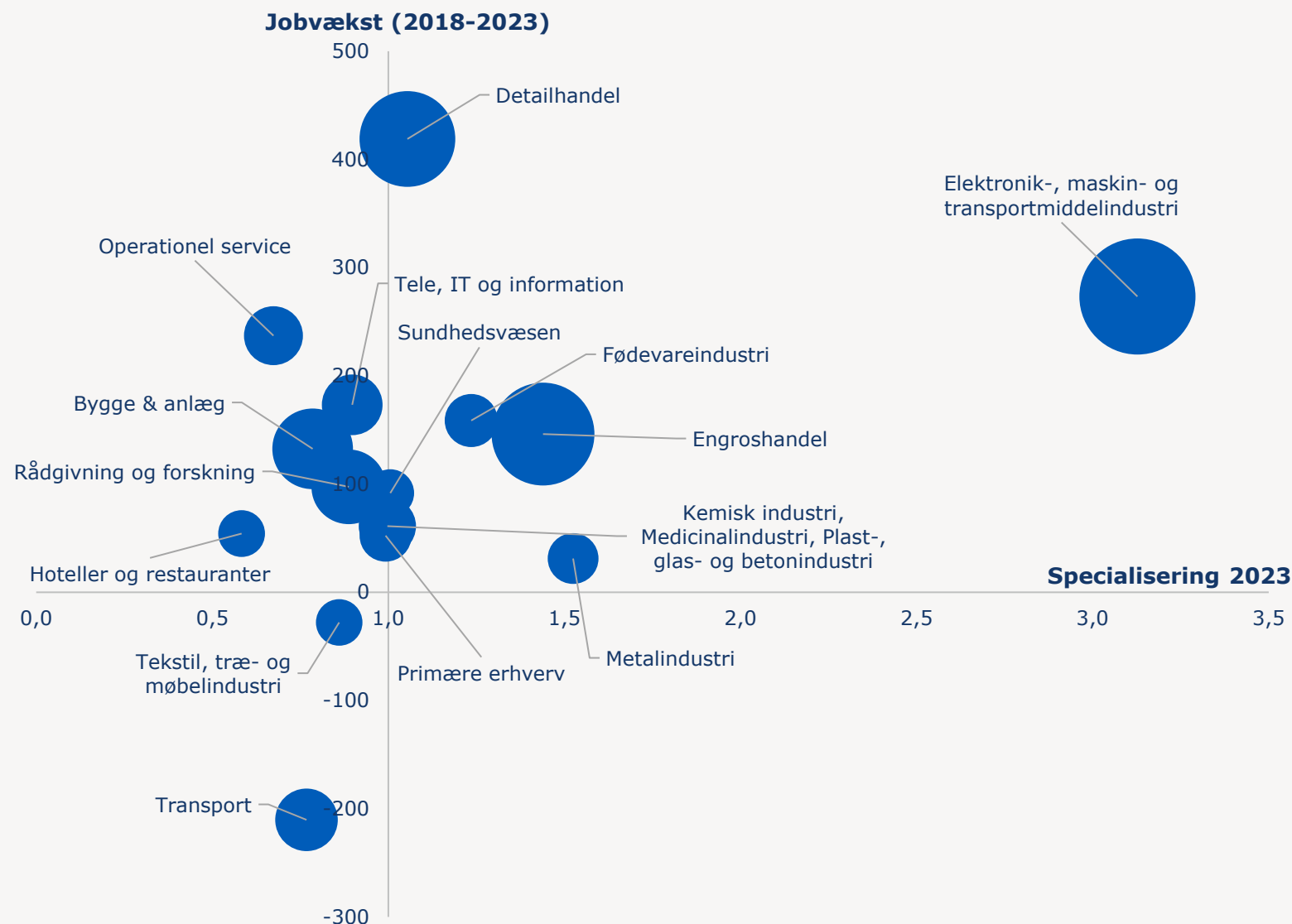

Figuren viser den erhvervsmæssige specialisering og udvikling.

Branchernes betydning i kommunen er belyst gennem tre indikatorer:

- Cirklernes diameter illustrerer størrelsen af hver branche målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2023.
- Placeringen langs figurens x-akse viser branchens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af den private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2018-23. Dvs. om branchen har haft vækst eller tilbagegang.

Figur 2.3. Skanderborg Kommunes erhvervsmæssige specialisering samt jobvækst, opdelt på brancher

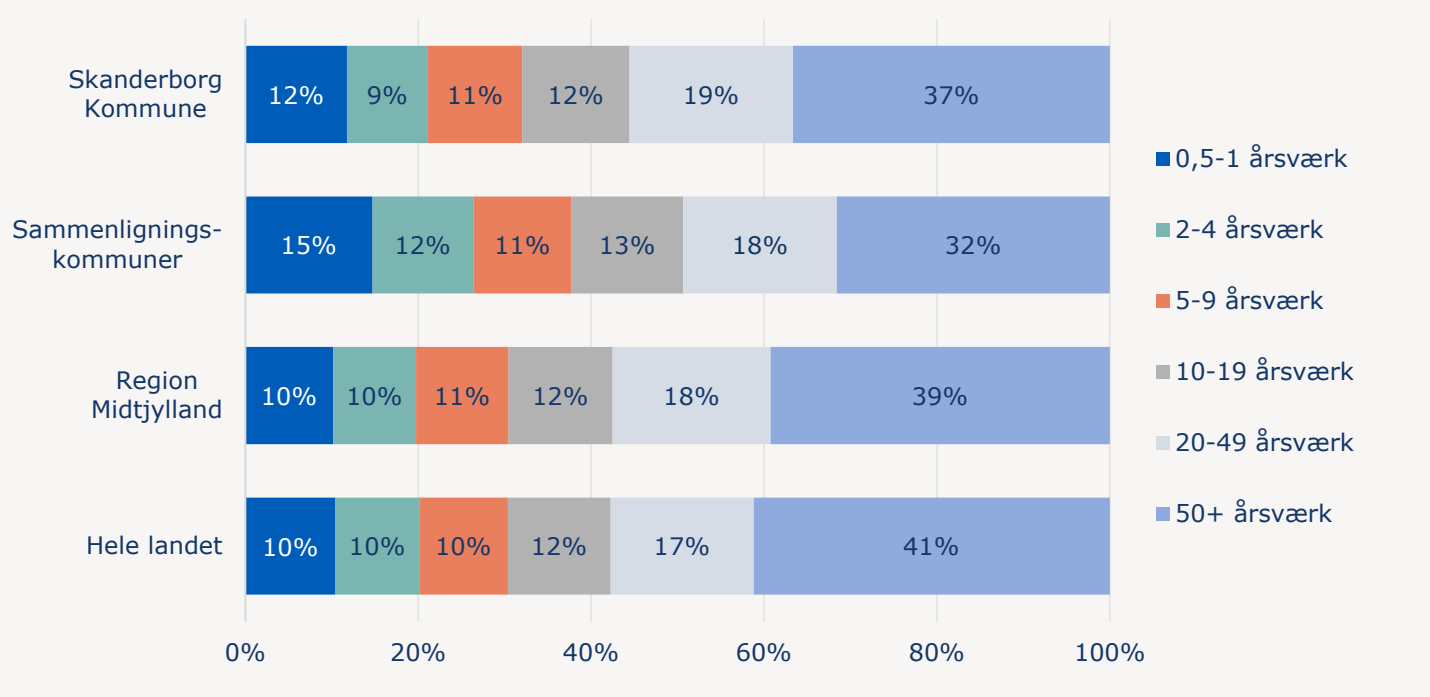
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: Figuren omfatter de 15 største brancher i kommunen.

Figuren og tabellen neden for giver et billede af virksomhedsstrukturen i Skanderborg Kommune. Figur 2.4 viser, hvor meget henholdsvis mindre og større virksomheder udgjorde af den private beskæftigelse i 2023, mens tabel 2.2 viser, om de forskellige størrelseskategorier har haft vækst eller tilbagegang i perioden 2018-23.

Det fremgår, at større virksomheder med mindst 50 årsværk udgør godt 1/3 af beskæftigelsen i Skanderborg Kommune. Det er lidt mere end i sammenligningskommunerne, men mindre end i landet som helhed. Det modsatte billede gør sig gældende for mikrovirksomheder, der fylder mere i sammenligningskommunerne end i Skanderborg Kommune.

Tabellen viser, at jobudviklingen i Skanderborg Kommune har været bedre end i resten af regionen i alle størrelsesgrupper – bortset fra virksomheder med 20-49 ansatte. Også de større Skanderborg-virksomheder med mindst 50 ansatte markerer sig således med en betydelig vækst.

Figur 2.4. Fordeling af private fuldtidsbeskæftigelse efter størrelsen af den virksomhed, de arbejder i, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder.

Tabel 2.2. Jobudvikling 2018-23 for private virksomheder opdelt på størrelsesgrupper

Størrelse	Skanderborg Kommune	Region Midtjylland
0,5-1 årsværk	7,4%	2,8%
2-4 årsværk	-1,5%	-5,8%
5-9 årsværk	11,8%	2,4%
10-19 årsværk	9,8%	6,4%
20-49 årsværk	7,5%	14,1%
50+ årsværk	17,7%	14,3%
Alle virksomheder	10,8%	8,5%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder. Udvikling i antal jobs er opgjort på baggrund af gruppernes samlede fuldtidsbeskæftigelse i henholdsvis 2018 og 2023.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

3

Virksomhedsbestand

Dette afsnit kigger nærmere på Skanderborg Kommunes virksomheder.

Først gennemgår afsnittet, hvordan virksomhederne er fordelt på brancher, og om antallet af virksomheder er stigende eller faldende i de enkelte brancher.

Dernæst vises udviklingen i omfanget af tilflyttende og fraflyttende virksomheder, og hvordan tilflyttere og fraflyttere er fordelt på sektorer og størrelsesgrupper.

Til sidst viser afsnittet data for omfanget af konkurser i kommunen.

Mange nye virksomheder inden for rådgivning samt bygge & anlæg

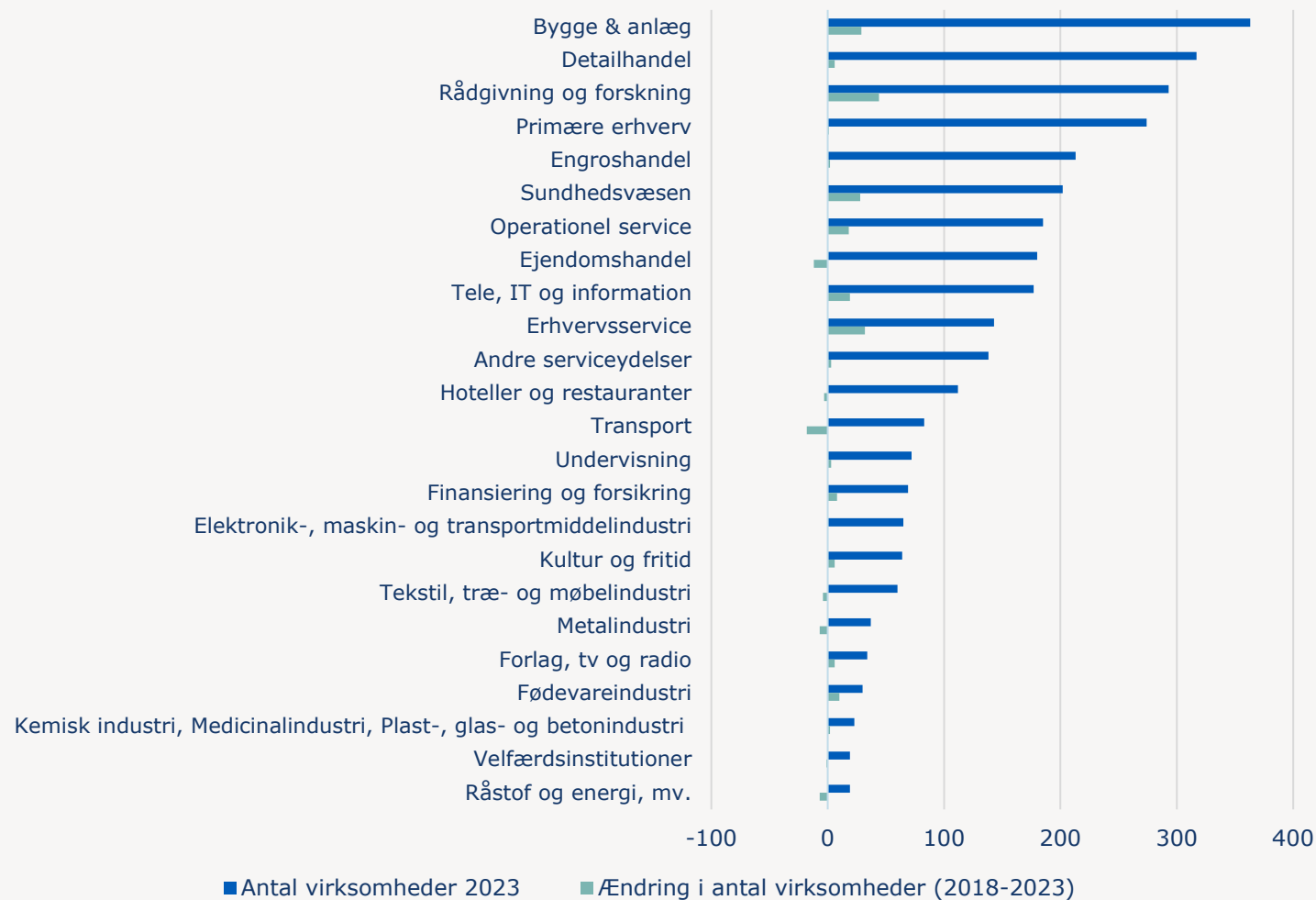
Der eksisterede ved udgangen af 2023 i alt 3.172 reelle virksomheder (arbejdssteder med mindst ét halvt årsværk) i Skanderborg Kommune. Det er en stigning på 5 pct. siden 2018.

Figuren viser, at de største brancher målt på virksomhedsbestand er bygge & anlæg samt detailhandel. Herudover er der mange mindre virksomheder inden for rådgivning i Skanderborg Kommune. Det er også i den branche, at der netto er kommet flest virksomheder til i perioden (efterfulgt af erhvervsservice).

Omvendt er antallet af virksomheder faldet inden for transport og ejendomshandel.

Figur 3.1. Antal private virksomheder 2023 samt vækst i antal virksomheder 2018-23, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

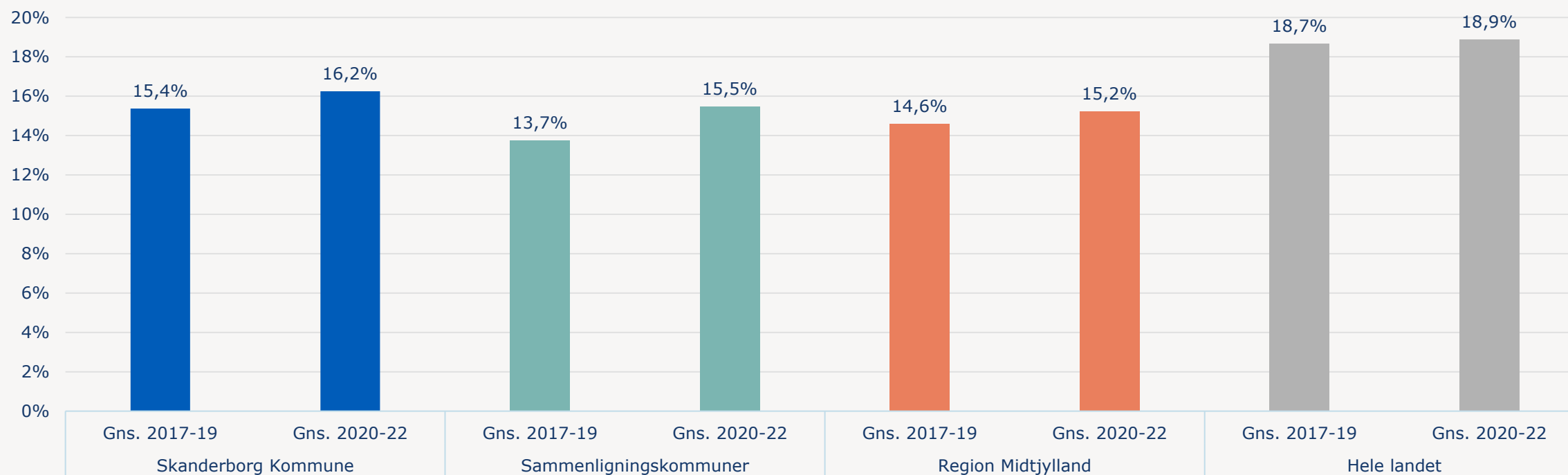
Note: Virksomheder er opgjort på arbejdsstedsniveau. Tabellen medtager kun virksomheder, der lever op til Danmarks Statistiks minimumskrav for at være en reel virksomhed (aktivitet, der svarer til et halvt årsværk i den pågældende branche).

Ca. en ud af seks er beskæftiget i virksomheder, der er på udenlandske hænder

En indikator for erhvervslivets internationalisering er omfanget af virksomheder, der har udenlandske ejere. Derudover kan udenlandsk ejerskab have betydning for beskæftigelse, investeringer og den lokale erhvervsstruktur. Figur 3.2 viser, hvor stor en andel af de privat beskæftigede, der er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab.

Som det fremgår, er ca. 1/6 af de privatansatte i Skanderborg beskæftiget i virksomheder, der er udenlandsk ejede. Det er lidt over regionsgennemsnittet, men mindre end på landsplan. Der er også sket en mindre vækst på området i kommunen, om end udviklingen har været stærkere i sammenligningskommunerne.

Figur 3.2. Udenlandsk ejede virksomheders andel af den private beskæftigelse, 2017-19 & 2020-22

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

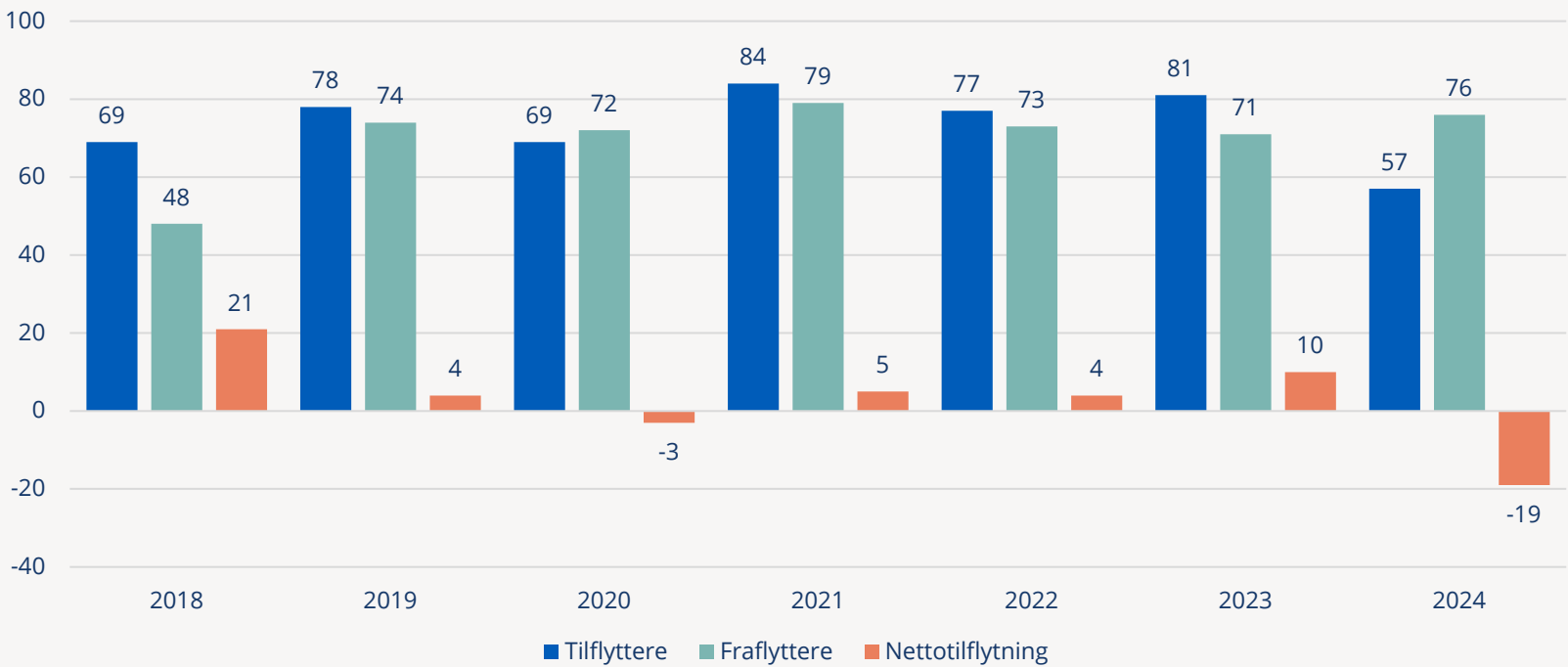
Note: Opgjort på arbejdssteder og beskæftigede personer. Arbejdsstedernes nationalitet er baseret på virksomhedernes ejerskabsforhold. Virksomheder defineres som udenlandsk ejet, hvis en udenlandsk ejer direkte eller indirekte besidder mere end 50 pct. af egenkapital eller aktionernes stemmerettigheder

Nettofraflytning af virksomheder i 2024

Et andet pejlemærke for erhvervsvilkårene i en kommune er forholdet mellem til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 3.3 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen (tilflytninger fratrukket fraflytninger) til Skanderborg Kommune i perioden 2018-24.

Der er gennem hele perioden flyttet 515 virksomheder til Skanderborg Kommune, mens der er fraflyttet 493 virksomheder. Det giver en nettotilflytning på 22 virksomheder. 2024 var dog kendetegnet ved flere fraflyttende virksomheder end tilflyttende.

Figur 3.3. Til- og fraflytning af virksomheder i Skanderborg Kommune, 2018-24

Opgørelse af til- og fraflyttede virksomheder

Analysen af til- og fraflyttede virksomheder er baseret på et særudtræk fra CVR-registeret.

Analysen er afgrænset til arbejdssteder, der på flyttetidspunktet har beskæftigede lønmodtagere.

Opgørelsen af beskæftigelse er baseret på virksomhedens indberetninger til Skattestyrelsens eIndkomstregister.

Virksomhedsejere i enkeltmandsejede virksomheder uden andre ansatte, og som ikke udbetaler løn til sig selv, indgår ikke i opgørelsen.

Modsat tidligere kommunerapporter omfatter analysen også virksomheder med hovedsæde i andre kommuner, der flytter en afdeling til kommunen.

Opgørelsen adskiller sig fra de månedlige til- og fraflyttelister på kommunalt niveau ved kun at fokusere på arbejdssteder med beskæftigede lønmodtagere.

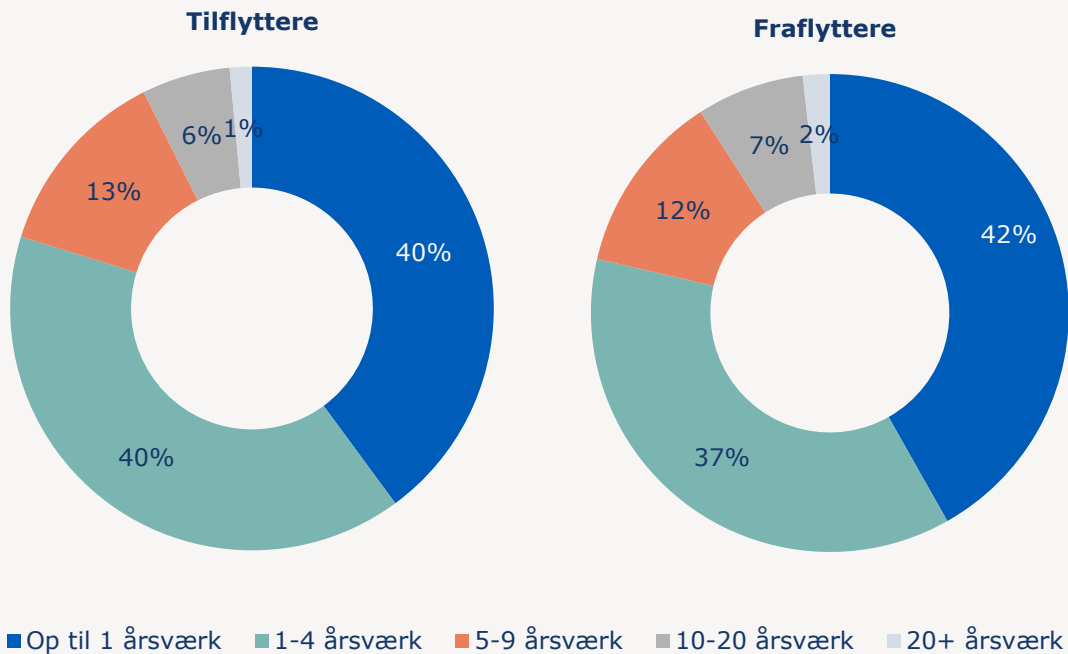
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra cvr-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Stor nettotilflytning af servicevirksomheder

Figur 3.4 viser forskelle mellem til- og fraflyttede virksomheder i Skanderborg Kommune, når det gælder virksomhedernes størrelse. Det fremgår, at der i perioden 2022-24 kun var meget små forskelle i størrelsesfordelingen. En ud af fem tilflyttere bidrog med mere end fem årsværk.

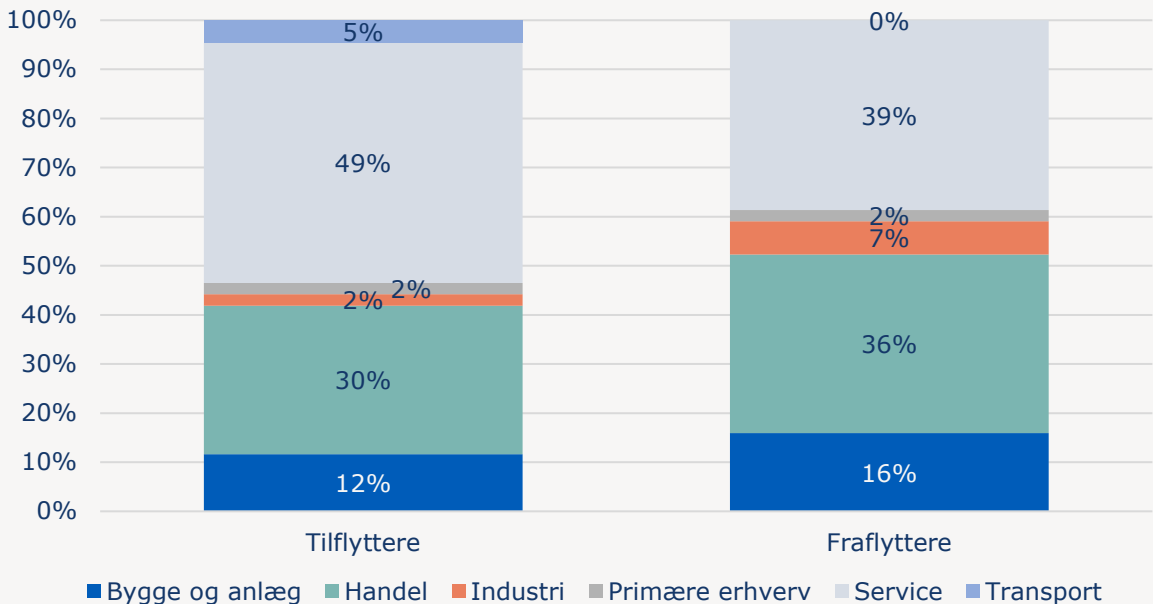
Figuren til højre giver et billede af, hvordan til- og fraflytterne fordeler sig på hovedsektorer, idet figuren fokuserer på virksomheder med mindst fem fuldtidsansatte for at sætte fokus på virksomheder, hvis til- og fraflytning har stor betydning for udviklingen i den lokale beskæftigelse. Det fremgår, at service dominerende blandt de tilflyttende virksomheder, mens handel samt bygge & anlæg fylder mest blandt fraflytterne.

Figur 3.4. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på størrelsesgrupper, 2022-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra cvr-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Figur 3.5. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på sektorer, Skanderborg Kommune, 2022-24

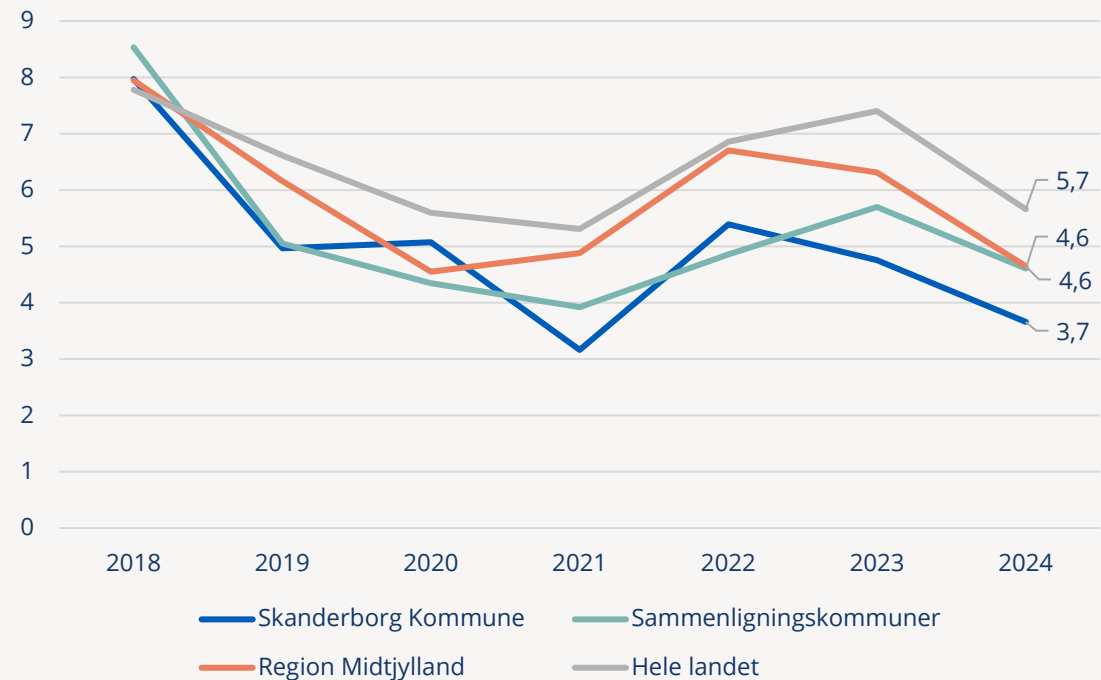
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra cvr-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med mindst 5+ fuldtidsbeskæftigede på flyttetidspunktet.

Få konkurser i Skanderborg Kommune

En indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figur 3.6 viser udviklingen i omfanget af konkurser – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder. Det fremgår, at andelen af konkurser har ligget under det midtjyske gennemsnit siden 2020. I 2024 lå Skanderborg Kommune med 3,7 konkurser pr. 1.000 virksomheder en del under både lands- og regionsgennemsnittet.

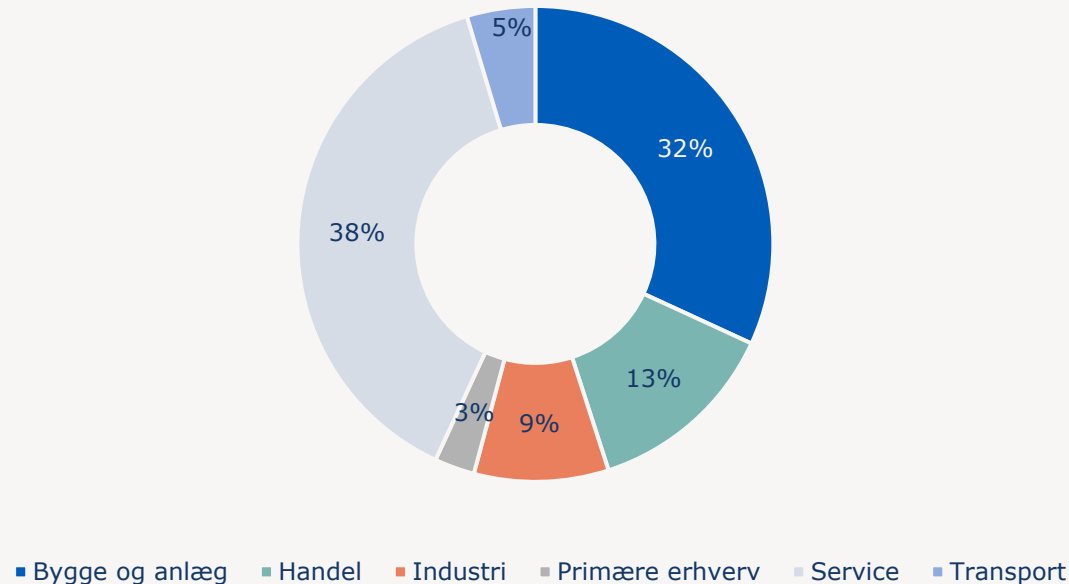
Endelig viser figur 3.7, hvordan konkurserne i kommunen i perioden 2022-24 fordelte sig på hovedsektorer. Det fremgår, at bygge & anlæg samt transport udgjorde 70 pct. af alle konkurser i perioden.

Figur 3.6. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2018-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med ansatte og/eller en omsætning på mindst en mio. kr.

Figur 3.7. Konkurser i Skanderborg Kommune fordelt på sektorer, 2022-24

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4

Iværksætteri

Dette afsnit sætter fokus på iværksætteri i Skanderborg Kommune.

Den første del af afsnittet viser iværksætterraten, og hvordan den har udviklet sig siden 2018. Derefter vises hvor stor en andel af de nye virksomheder, der overlever, og hvordan de udvikler sig målt på årsværk.

Den sidste del af afsnittet går i dybden med iværksætternes fordeling på brancher, køn og alder.

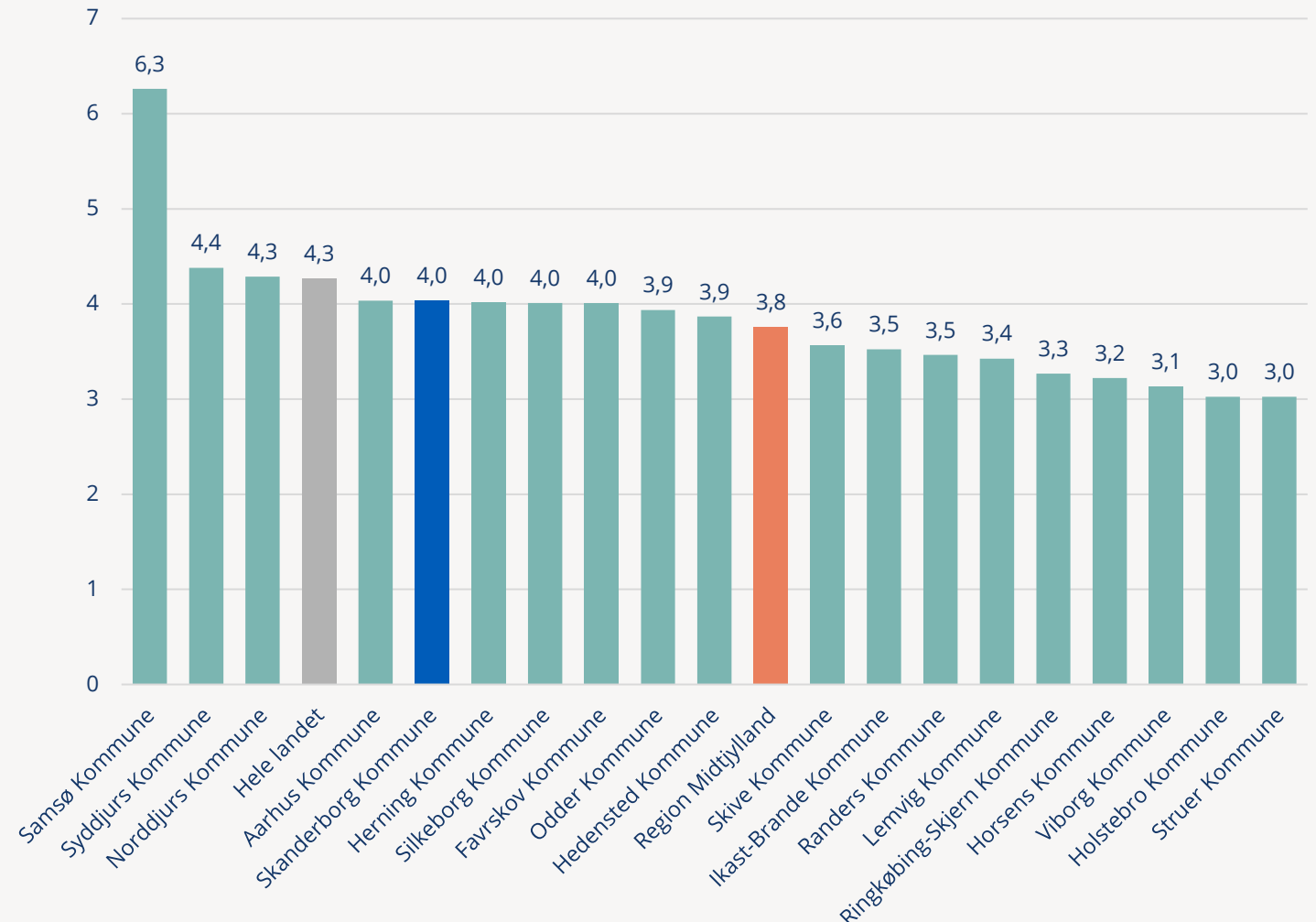
Iværksætterraten ligger over regionsgennemsnittet

Nye virksomheder og iværksættere spiller en vigtig rolle for fornyelse, dynamik, innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

Figuren til højre viser iværksætterraten (andelen af nye virksomheder sat i forhold til befolkningen i den erhvervsaktive alder) i 2023 i de midtjyske kommuner sammenholdt med lands- og regionsgennemsnittet.

Det fremgår, at iværksætterraten i Skanderborg Kommune i 2023 lå lidt over regionsgennemsnittet og på niveau med Aarhus Kommune.

Figur 4.1. Iværksætterraten i de midtjyske kommuner, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder pr. 1.000 personer i arbejdsstyrken (15-64 årige). Tallene kan ikke sammenlignes direkte med tidligere års kommunerapporter, der viste etableringsraten (antal nye virksomheder ift. samlet virksomhedsbestand). Vi anvender i denne rapport iværksætterraten, der er et bedre mål for iværksætterkulturen i en kommune.

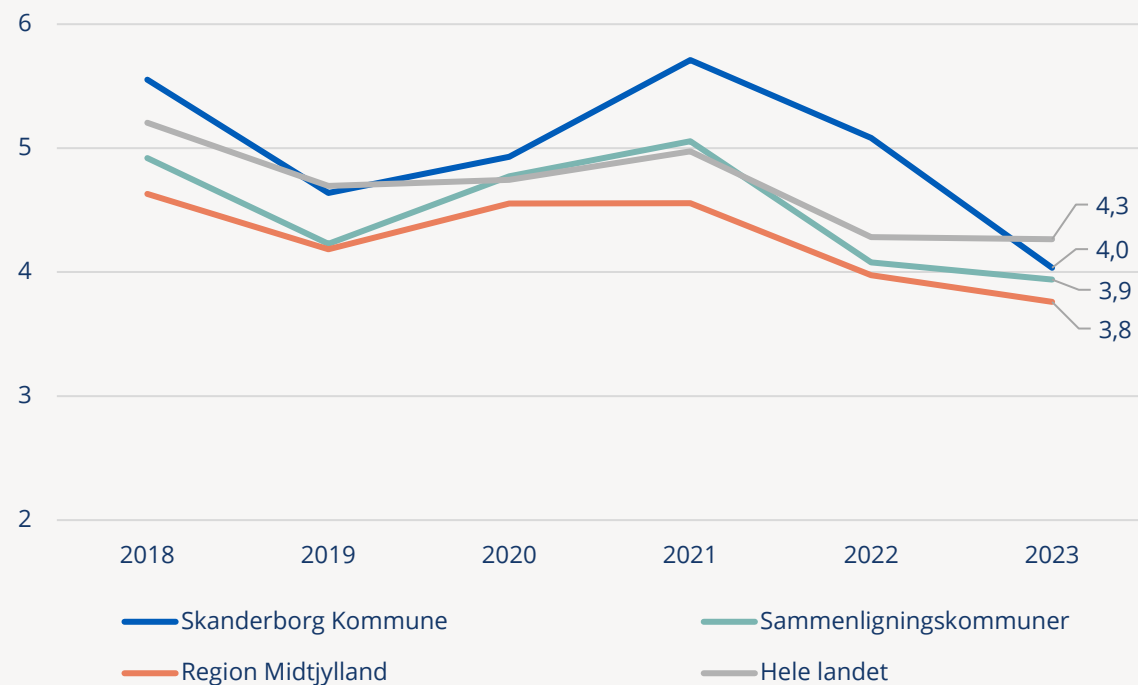
Faldet i iværksætteraktiviteten har været ekstra stort i Skanderborg

Figur 4.2 viser udviklingen i iværksætterraten i perioden 2018-23 for Skanderborg Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Siden 2021 er antallet af iværksættere faldet på både lands- og regionsplan – en udvikling, der bl.a. kan skyldes det stigende renteniveau og usikkerhed knyttet til inflation og geopolitisk ustabilitet..

I Skanderborg Kommune har faldet været ekstra stort siden 2021, hvor iværksætterraten lå markant over regionsgennemsnittet.

Figur 4.2. Udvikling i iværksætterraten, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder i året sat i forhold til arbejdsstyrken (15-64 årige).

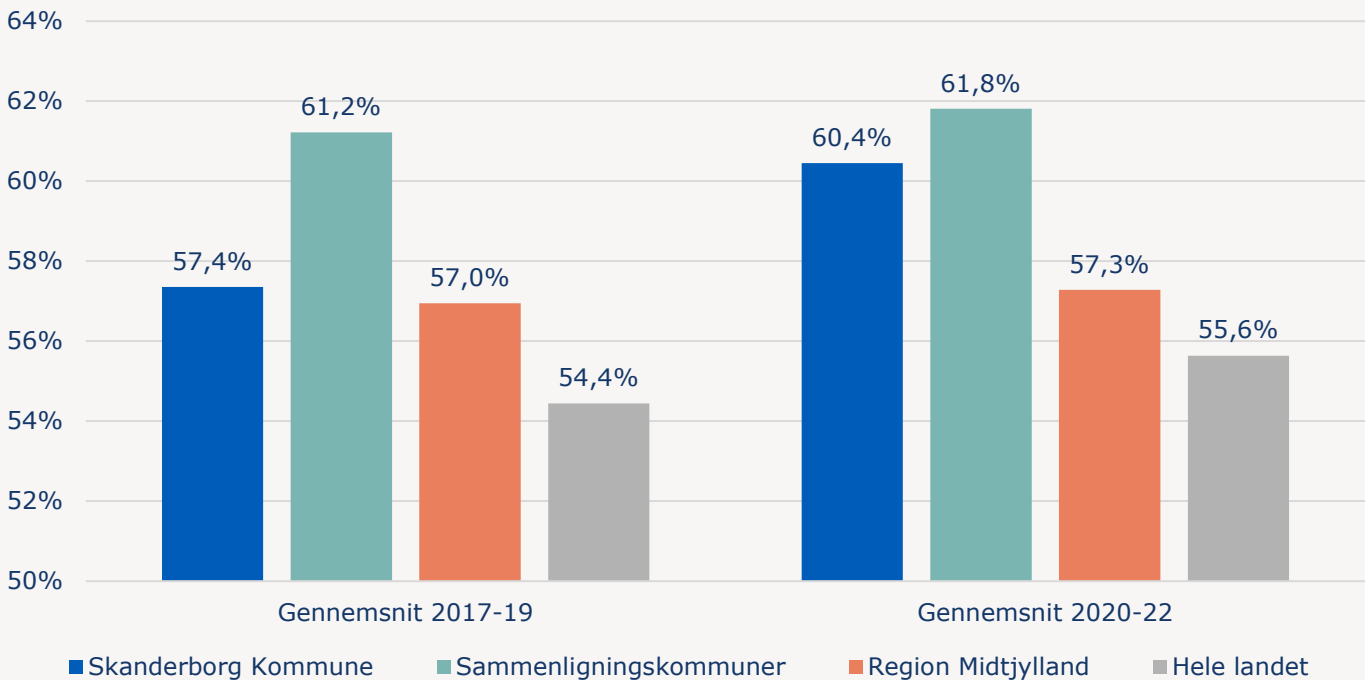

Høj overlevelsesrate, men beskeden jobskabelse blandt iværksættere i Skanderborg

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelsesraten. Det vil sige andelen af nye virksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet efter, at de er etableret. Figur 4.3 viser de gennemsnitlige overlevelsesrater tre år efter etablering for to perioder. Det fremgår, at overlevelsesraten er større end for regionen som helhed og i resten af landet. Til gengæld ligger den lidt under niveauet i sammenligningskommunerne. Figuren viser også, at andelen af overlevende iværksættere i Skanderborg Kommune er steget mellem de to perioder.

En anden indikator for iværksættervilkårene er de overlevende virksomheders evne til at skabe værdi og arbejdspladser. Tabel 4.1 viser det gennemsnitlige antal jobs i overlevende iværksættervirksomheder tre år efter etableringsåret. Der er igen vist gennemsnittet for to perioder. Både på regions- og landsplan ses en tendens til, at væksten er en smule mindre i den sidste periode, hvilken kan hænge sammen med den økonomiske afmatning i nogle brancher under corona-krisen. Iværksætterne i Skanderborg Kommune skabte i 2020-22 relativt få jobs, når der sammenlignes med andre kommuner.

Figur 4.3. Overlevelsesraten (tre år efter etablering), opdelt på to perioder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Tabel 4.1. Gennemsnitligt antal fuldtidsjobs tre år efter etablering, opdelt på to perioder

Jobskabelse pr. virksomhed	Gns. 2017-2019	Gns. 2021-2022
Skanderborg Kommune	1,9	1,6
Sammenligningskommuner	1,9	1,9
Region Midtjylland	2,1	1,8
Hele landet	2,2	2,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik
Note: Kolonnen for 2017-19 består af virksomheder etableret i 2014-16, mens kolonnen for 2020-22 består af virksomheder etableret i 2017-19.

Mange Skanderborg-iværksættere inden for finansiering, forsikring og ejendomme

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på inden for hvilke brancher, at der etableres nye virksomheder. Tabel 4.2 viser de nye virksomheders fordeling på brancher i perioden 2022-23 og sammenligner med det øvrige land og regionen som helhed.

Af tabellen fremgår, at Skanderborg Kommune har flest iværksættere inden for branchen finansiering, forsikring og ejendomme, hvor iværksætteraktiviteten også er betydeligt højere end på regions- og landsplan. Omvendt har kommunen relativt få iværksættere inden for operationel service (rengøring, vikarer mv.), turisme og transport.

Tabel 4.2. Nye virksomheders fordeling på brancher, gennemsnit for 2022-23

Branche	Skanderborg Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Finansiering, forsikring og ejendomme	21%	18%	15%	12%
Videnservice	17%	15%	15%	17%
Bygge og anlæg	14%	15%	14%	13%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	10%	9%	11%	10%
Information og kommunikation	8%	5%	7%	9%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	7%	7%	8%	8%
Detailhandel	5%	8%	6%	6%
Industri	4%	4%	4%	3%
Operationel service	4%	7%	7%	9%
Hoteller og restauranter	3%	5%	6%	6%
Engroshandel	3%	4%	3%	3%
Transport	3%	5%	5%	6%
I alt	100%	100%	100%	100%

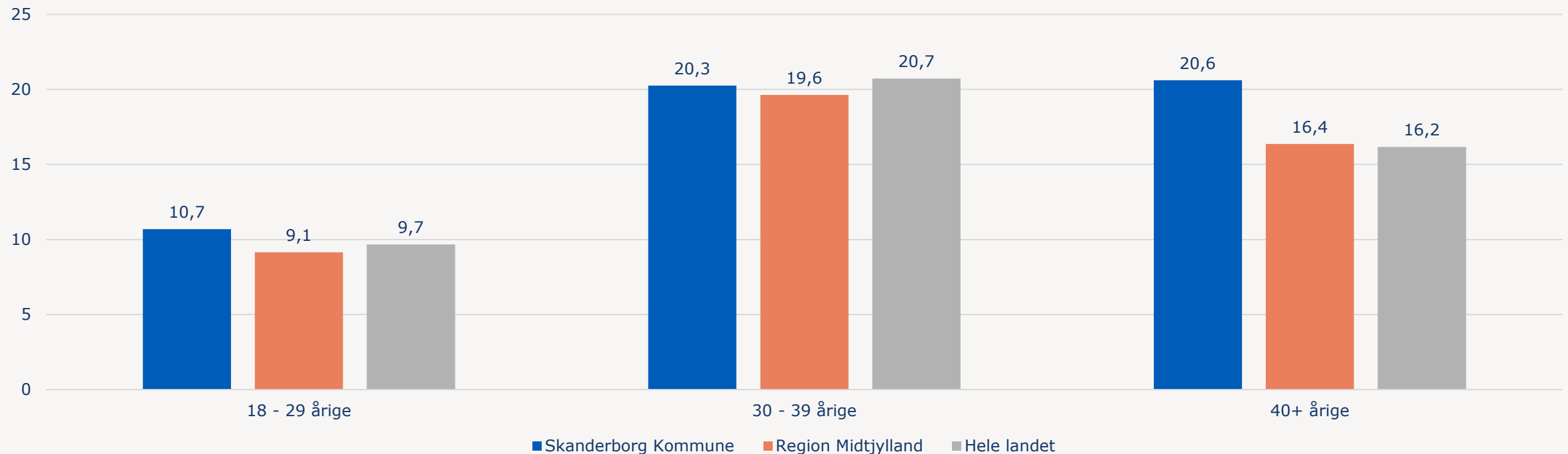
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Virksomheder med uoplyst branche er ikke medtaget.

Mange Skanderborg-iværksættere over 40 år

Figuren neden for belyser de aldersopdelte iværksætterrater. Den viser antallet af iværksættere i tre aldersgrupper over en treårig periode (2021-23) sat i forhold til antallet af borgere i de pågældende aldersgrupper i samme periode. Derved skabes et billede af i hvilken aldersgruppe, at iværksætteraktiviteten er højest, og hvordan kommunen afviger fra lands- og regionsgennemsnittet inden for hver aldersgruppe.

Figuren viser for det første, at iværksætteraktiviteten i Skanderborg Kommune ligger over regionsgennemsnittet for alle aldersgrupper. Det springer dog især i øjnene, at kommunen har en relativ høj iværksætterrater i aldersgruppen over 40 år. Men også blandt de unge på 18-29 år har kommunen i perioden 2021-23 haft en høj andel iværksættere sammenlignet med både resten af regionen og hele landet.

Figur 4.4. Antal iværksættere 2021-23 pr. 1.000 indbyggere, opdelt på aldersgrupper

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Figuren er baseret på de fulde stifterteams bag iværksættervirksomhederne. Antal iværksættere er opgjort samlet for den treårige periode pr. 1.000 borgere i den pågældende aldersgruppe, hvor antallet af borgere er opgjort som et gennemsnit for de tre år. For gruppen 40+ er kun medtaget borgere under 70 år.

Andelen af kvindelige iværksættere varierer på tværs af de midtjyske kommuner

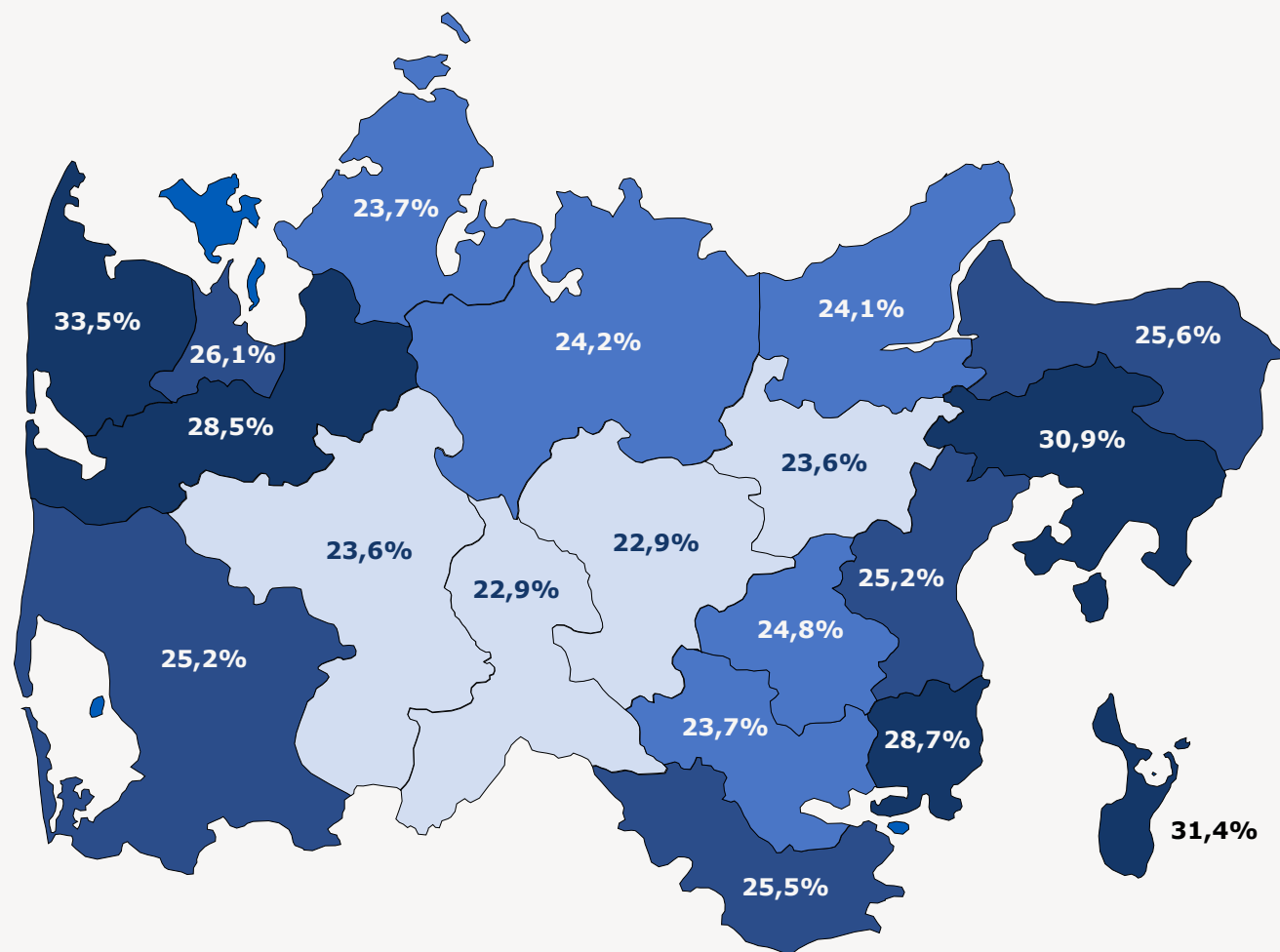
På landsplan er kun ca. en fjerdedel af alle iværksættere kvinder. Det kan skyldes en række barrierer som større usikkerhed på egne evner, et mere beskedent forretningsnetværk, vanskeligere adgang til finansiering og en større bekymring om work-life balance. Det er faktorer, som der kan arbejdes med lokalt i forhold til at støtte og motivere kvinder med interesse for iværksætteri.

Figur 4.5 viser for alle midtjyske kommuner andelen af iværksættere, der var kvinder i perioden 2021-23. Samlet set var andelen af kvindelige iværksættere 25,4 pct. i Region Midtjylland mod 26,3 pct. på landsplan i denne periode.

Som det fremgår, er der betydelige forskelle på tværs af de midtjyske kommuner. Lemvig Kommune topper med en andel på 33,5 pct., mens Silkeborg Kommune sammen med Ikast-Brande Kommune ligger i bunden med en andel på 22,9 pct.

Med en andel på 24,8 pct. lå Skanderborg Kommune en smule under regions gennemsnittet.

Figur 4.5. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

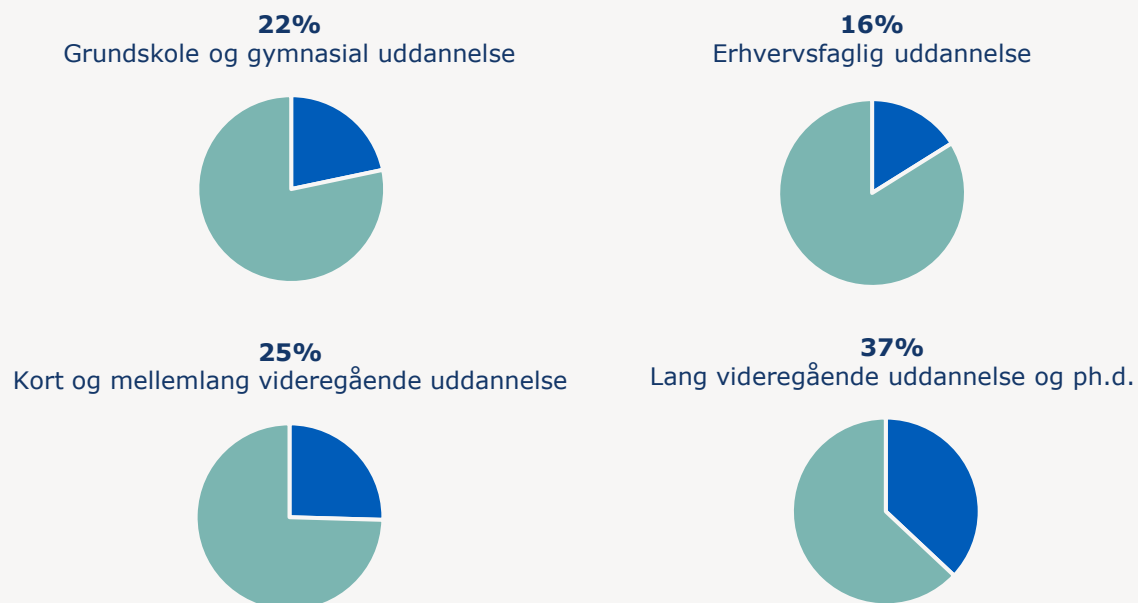
Kvindelige iværksættere fylder mest blandt de højtuddannede i Skanderborg

Forholdet mellem mandlige og kvindelige iværksættere varierer noget på tværs af uddannelsesbaggrund. Det er belyst i figurerne neden for, der viser andelen af kvindelige iværksættere i perioden 2021-23 fordelt efter uddannelsesniveau i Skanderborg Kommune og for regionen som helhed.

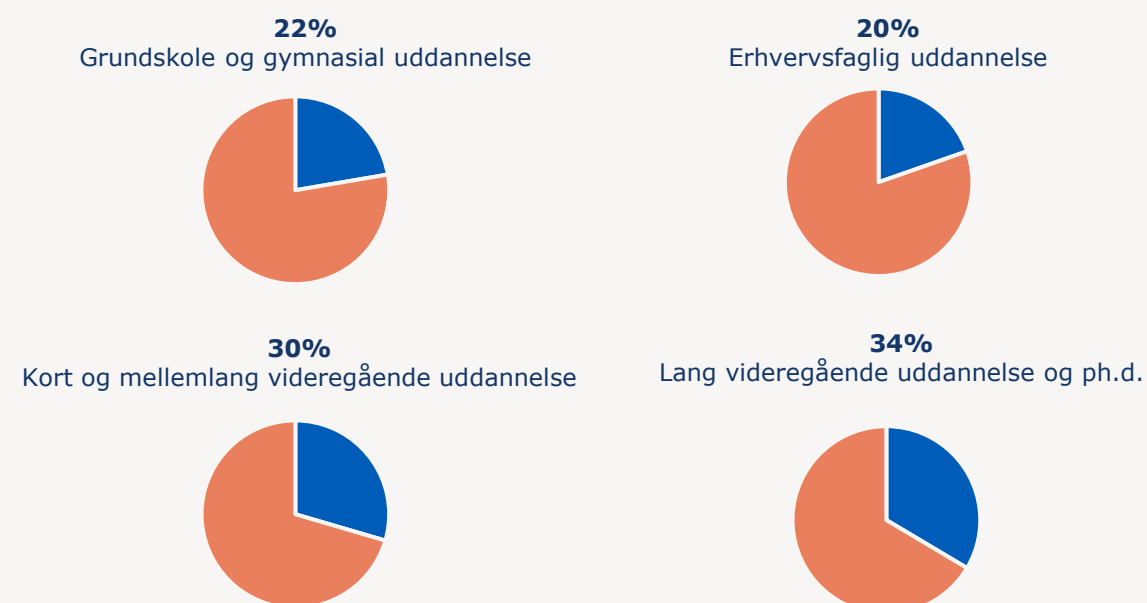
Som det fremgår, er andelen af kvindelige iværksættere i Region Midtjylland højst blandt personer med en videregående uddannelse, mens den er lavest for personer med en erhvervsfaglig uddannelse (EUD). Figuren viser også, at samme mønster gør sig gældende i Skanderborg Kommune, idet forskellen mellem andelen kvindelige iværksættere blandt LVU-uddannede og EUD-uddannede er større end på regionsplan.

Figur 4.6. Andel kvindelige iværksættere opdelt på uddannelsesniveau, 2021-23

Skanderborg Kommune

Region Midtjylland

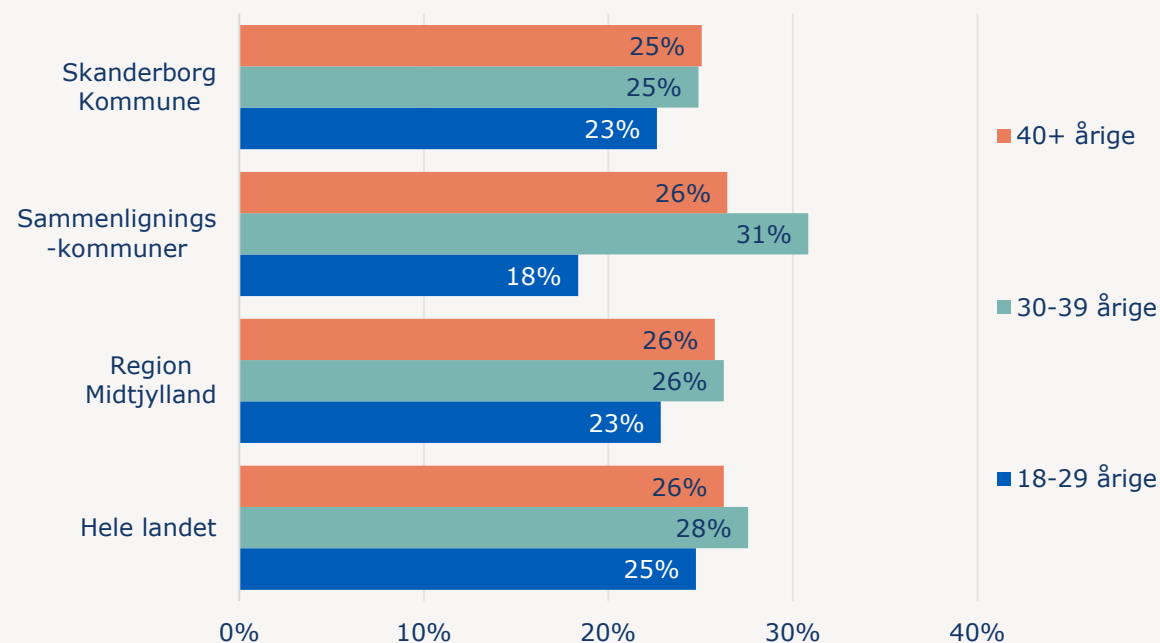
Andelen af kvindelige iværksættere varierer ikke med alderen i Skanderborg

Et andet interessant perspektiv på lokalt iværksætteri er iværksætternes alder. Iværksætterlysten samt barrierer og usikkerhed knyttet til at starte virksomhed kan variere med alderen.

Derfor viser figur 4.7 andelen af kvindelige iværksættere i forskellige aldersgrupper i henholdsvis Skanderborg Kommune, sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

Det fremgår, at andelen af kvindelige iværksættere inden for hver aldersgruppe i Skanderborg Kommune ligger meget tæt på regionsgennemsnittet.

Figur 4.7. Andel kvindelige iværksættere opdelt på aldersgrupper, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Note: Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på det fulde stifterteam bag virksomheden.

Udvikling i andel kvindelige iværksættere i midtjyske kommuner

Tabel 4.3 viser andelen af kvindelige iværksættere i tre tidsperioder. Top 5 er fremhævet i alle tre perioder.

Det fremgår, at mange de samme kommuner går igen i top-5 over de højeste andele kvindelige iværksættere. Samsø Kommune ligger i top-5 i alle perioder, mens Lemvig Kommune, Syddjurs Kommune, Odder Kommune og Holstebro Kommune er at finde i top-5 i to perioder.

Der er dog også udsving. Fx er Lemvig Kommune gået fra en lav andel kvindelige iværksættere i 2015-17 til en høj andel i de seneste to perioder. Silkeborg Kommune er den eneste kommune, hvor andelen af kvindelige iværksættere har været faldende fra periode til periode. Samlet er andelen på regionsplan steget fra 24,0 pct. til 25,3 pct.

Tabel 4.3. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2015-17, 2018-20 & 2021-23

Kommune	2015-17	2018-20	2021-23
Lemvig Kommune	17,4%	27,5%	33,5%
Samsø Kommune	36,3%	26,9%	31,4%
Syddjurs Kommune	26,9%	26,0%	30,9%
Odder Kommune	27,9%	18,6%	28,7%
Holstebro Kommune	24,8%	27,3%	28,5%
Struer Kommune	23,7%	23,9%	26,1%
Norddjurs Kommune	24,6%	27,0%	25,6%
Hedensted Kommune	24,3%	24,1%	25,5%
Aarhus Kommune	23,3%	24,5%	25,2%
Ringkøbing-Skjern Kommune	25,2%	28,6%	25,2%
Skanderborg Kommune	25,5%	26,4%	24,8%
Viborg Kommune	21,9%	21,3%	24,2%
Randers Kommune	24,3%	20,4%	24,1%
Skive Kommune	22,6%	23,7%	23,7%
Horsens Kommune	25,1%	21,4%	23,7%
Favrskov Kommune	24,4%	25,2%	23,6%
Herning Kommune	21,4%	20,9%	23,6%
Ikast-Brande Kommune	24,5%	26,0%	22,9%
Silkeborg Kommune	25,9%	25,2%	22,9%
Region Midtjylland	24,0%	24,2%	25,3%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5

Vækstvirksomheder og eksport

Det sidste afsnit går i dybden med, hvordan kommunens virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på sektorer.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi blandt kommunens eksporterende virksomheder har udviklet sig.

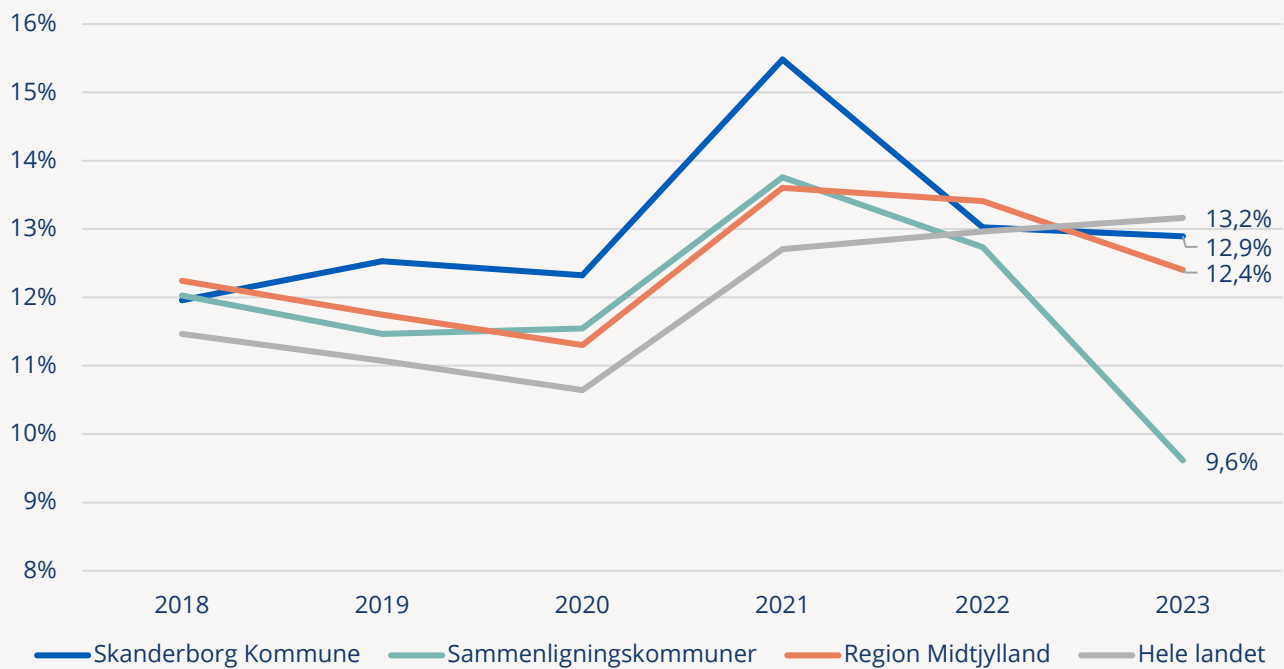
Høj andel vækstvirksomheder, men fald efter 2021

Figur 5.1 viser hvor stor en andel af kommunens virksomheder, der kan karakteriseres som vækstvirksomheder. Den viser således udviklingen i andelen af vækstvirksomheder siden 2018 holdt op mod sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

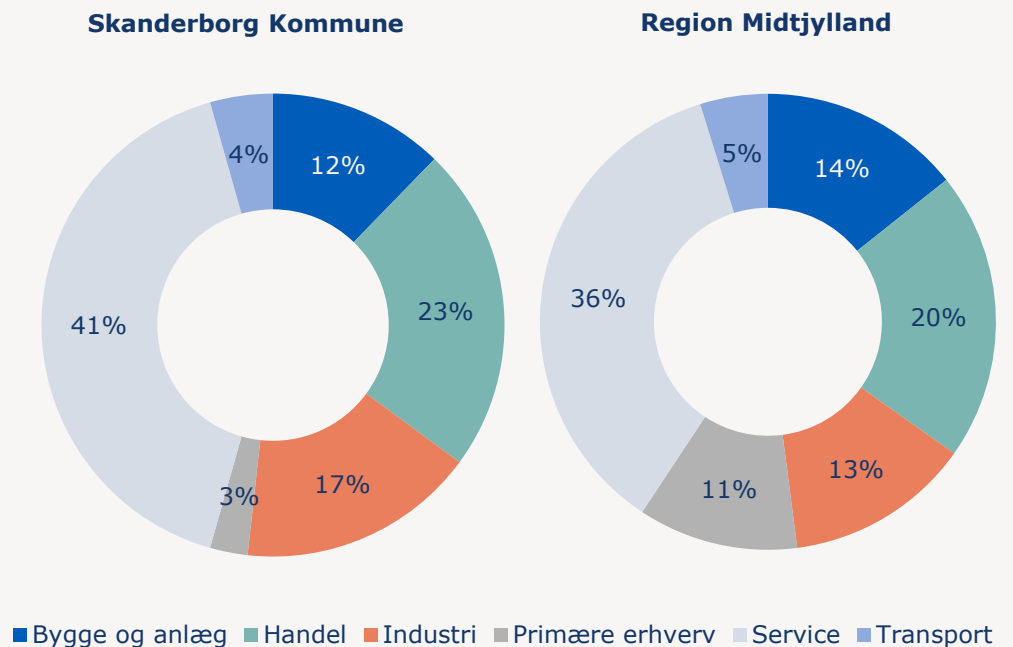
Det fremgår, at andelen af vækstvirksomheder generelt har ligget på et højt niveau i Skanderborg Kommune gennem hele perioden. Den er dog faldet lidt siden 2021, og de seneste to år har andelen af vækstvirksomheder ligget omkring regionsgennemsnittet, men fortsat betydeligt over sammenligningskommunerne.

Figuren til højre sammenligner vækstvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer med regionen som helhed. Det fremgår, at Skanderborg Kommune i 2023 havde en større andel vækstvirksomheder inden for service, handel og industri end i regionen samlet. Omvendt var antallet af vækstvirksomheder lavt inden for primære erhverv.

Figur 5.1. Udvikling i andel virksomheder, der er vækstvirksomheder, 2018-23

Figur 5.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Vækstvirksomheder har haft en omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode.
Analysen omfatter kun virksomheder med mindst to fuldtidsårsværk i starten af den treårige opgørelsesperiode.

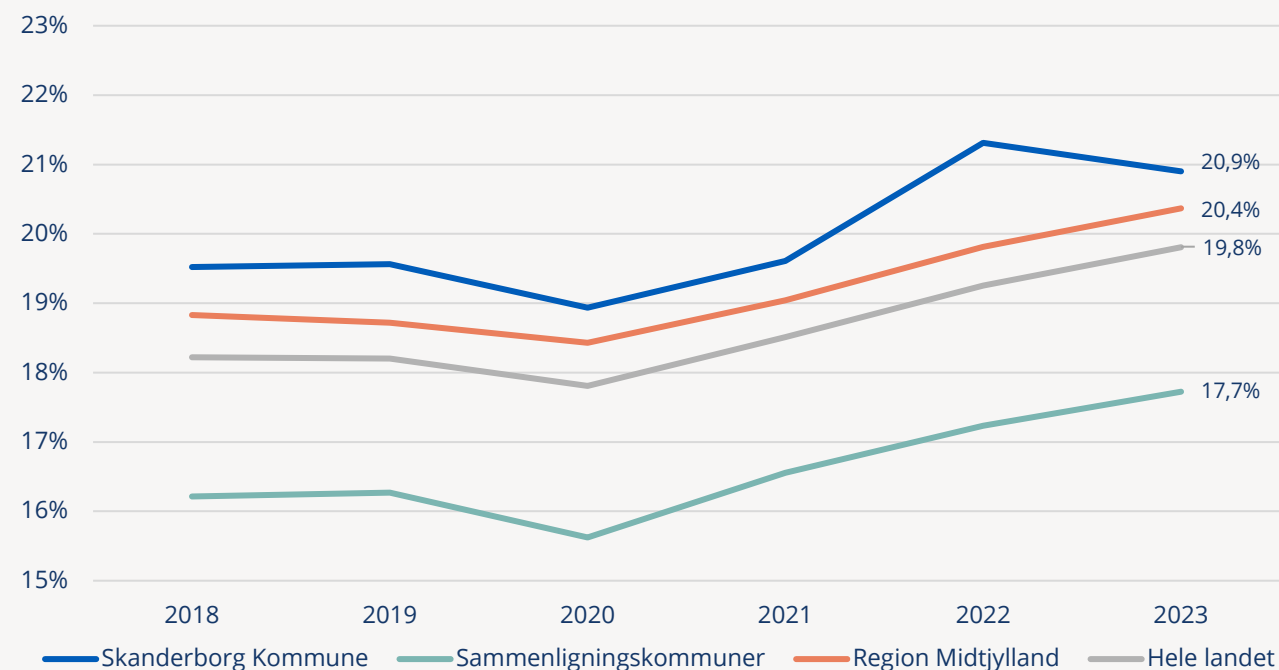
Fortsat høj andel eksportvirksomheder i Skanderborg Kommune

Eksportvirksomheder er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse, og de bidrager i høj grad til både den lokale og regionale værdiskabelse. Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2018-23, mens figur 5.4 viser eksportvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer i Skanderborg Kommune og Region Midtjylland under ét.

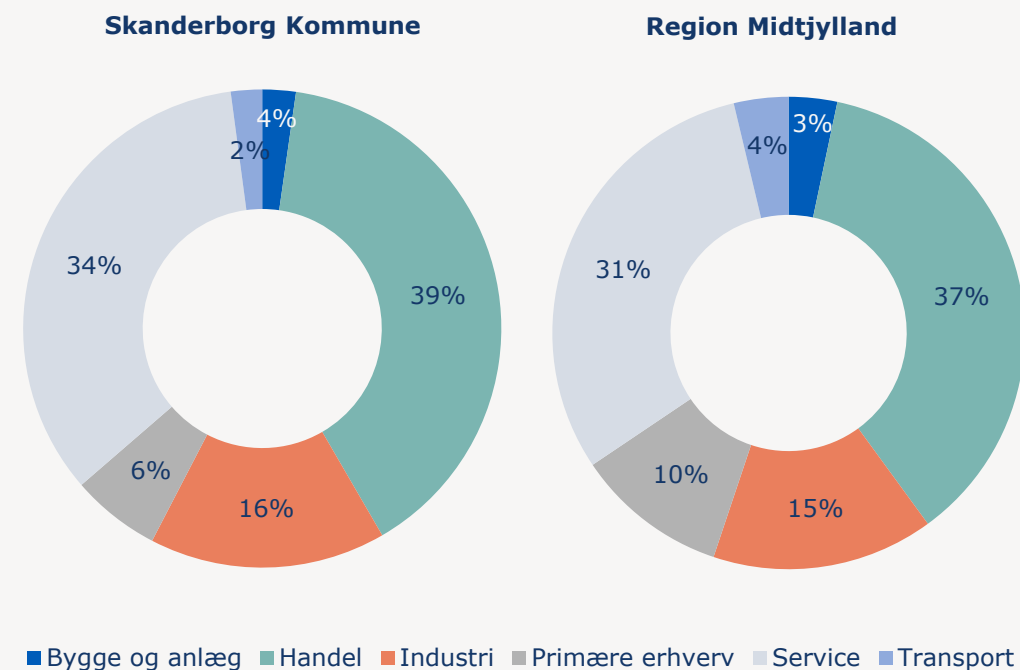
Den første figur viser, at andelen af eksportvirksomheder gennem hele perioden har ligget højere i Skanderborg Kommune end i specielt sammenligningskommunerne. Andelen toppede i 2022 og faldt så lidt i 2023, så forskellene til resten af regionen blev indsnævret.

Figuren til højre viser, at eksportvirksomhedernes fordeling på sektorer stort set svarer til det regionale gennemsnit. Skanderborg Kommune har dog lidt flere eksportvirksomheder inden for service og lidt færre inden for de primære erhverv, når der sammenlignes med det regionale gennemsnit.

Figur 5.3. Udvikling i andel virksomheder, der har eksport, 2018-23

Figur 5.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2023

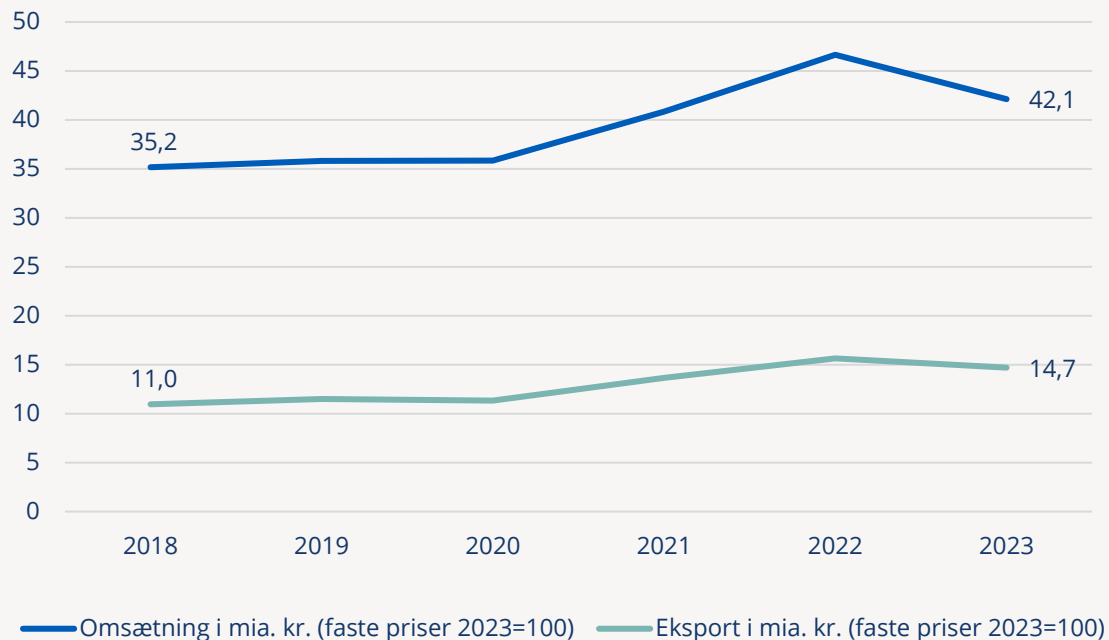
Stigende trend i eksportværdien, men mindre fald i 2023

Mens analysen på forrige side gav et billede af hvor mange virksomheder, der eksporterer, giver figurerne neden for et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter uden for landets grænser. Samtidig viser figur 5.5 udviklingen i den samlede omsætning blandt virksomheder med eksport.

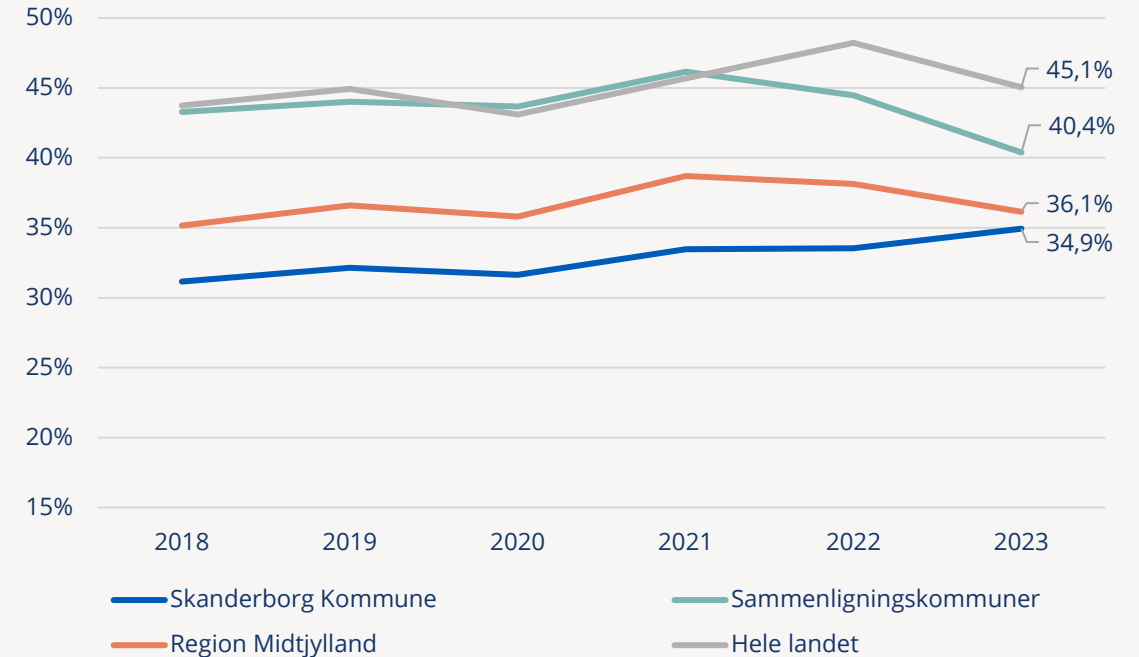
Det fremgår, at den samlede eksportomsætning i 2023 udgjorde 14,7 mia. kr. blandt Skanderborg-virksomhederne. Eksporten og omsætningen blandt eksportvirksomhederne toppede i 2022, hvorefter der er sket et mindre fald.

Figur 5.6 viser, at eksportens andel af omsætningen har været svagt stigende gennem perioden, så den nærmer sig regionsgennemsnittet. I 2023 er der sket en markant reduktion af forskellen til sammenligningskommunerne.

Figur 5.5. Udvikling i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Skanderborg Kommune, mia. kr., 2018-23

Figur 5.6. Udvikling i eksportens andel af omsætningen i eksporterende virksomheder, 2018-23

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

6

Udvalgte initiativer

De midtjyske kommuner har iværksat mange initiativer, der har til formål at stimulere den lokale erhvervsudvikling på de områder, der er gennemgået i denne rapport.

Dette sidste afsnit beskriver helt nye eller virkningsfulde indsatser, som kommunen har gennemført eller finansieret, og som kan være til inspiration for andre midtjyske kommuner.

Erhvervskoordinator som sikrer flow i erhvervssagsbehandlingen

Skanderborg Kommune oprettede i 2021 en ny funktion – en erhvervskoordinator som skal være en god indgang for virksomhederne. Erhvervskoordinatoren er en synlig og tilgængelig indgang for nye og etablerede virksomheder i Skanderborg Kommune. Målet er, at virksomhederne oplever, at der er et flow i den myndighedsbehandling som ofte kan være kompleks ved erhvervssager, og at udfordringer takles før de bliver til egentlige knaster, der kan bremse sagsbehandlingen, og dermed koste tid og penge for virksomheden.

Organisatorisk er erhvervskoordinatoren en del af erhvervsteamet i byggesagsafdelingen. Vedkommende har solid erfaring med sagsbehandling af virksomheder og de problematikker der typisk omgiver erhvervssager på myndighedsområdet.

Erfaringerne med erhvervskoordinatorfunktionen er gode, og der er meget positive tilbagemeldinger fra de virksomheder, som har gjort brug af erhvervskoordinatorfunktionen. Samtidig har Skanderborg Kommune rykket frem på listen i DI's erhvervsklimamåling, bl.a. inden for parameteret for sagsbehandling af virksomhedsbyggesager.

Det grønne akademi og Advisory Board på beskæftigelsesområdet

JobcenterSkanderborg har i de seneste par år kørt en indsats sammen med Jobcenter Aarhus om opkvalificering og uddannelse af ledige akademikere, som skal understøtte bæredygtighed og grøn omstilling i lokale virksomheder. Forløbet har årligt 6-8 lokale virksomheder med og et tilsvarende antal ledige.

Brobygning mellem virksomheder og højtuddannede ledige

Indsatsen er et brobygningsprojekt mellem virksomheder og højtuddannede ledige, og skal fremme virksomhedernes muligheder for at arbejde med den grønne omstilling.

Positiv modtagelse

Tiltaget er taget positivt i mod af både de involverede ledige og virksomheder, og der er stor jobskabelse i forlængelse af forløbet om Det Grønne Akademi.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group